

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

Насърчаване на екотуризма и биологичното земеделие, като иновативни механизми за заетост и устойчиво местно развитие в селските райони в трансграничната област Румъния - България (област Велико Търново, България и окръг Телеорман, Румъния)

Доклад

22 Август

2018

Идентифициране на добри практики в селските райони на трансграничния регион

Разработен от:

ДЗЗД „ЕКО И БИО ИНОВАЦИИ”

www.interregrobg.eu

Съдържанието на този материал не представлява непременно официалната позиция на Европейския Съюз.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

ДОКЛАД

Идентифициране на добри практики

22 Август 2018

Насърчаване на екотуризма и биологичното земеделие, като иновативни механизми за заетост и устойчиво местно развитие в селските райони в трансграничната област Румъния - България

СЪДЪРЖАНИЕ.....	2
1. КАРТА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ДОБРИ ПРАКТИКИ.....	3
2. ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ЗЕЛЕНИ РАБОТНИ МЕСТА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ НА ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН	5
3. УСТОЙЧИВО МЕСТНО РАЗВИТИЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗАЕТОСТ И ПРОСПЕРИТЕТ	7
4. МЕСТНА ЗЕЛЕНА ЕНЕРГИЯ НОВИ РАБОТНИ МЕСТА	8
5. МЕСТНИ ОБЩНОСТИ ЗА ЗЕЛЕНИ УМЕНИЯ И РАБОТНИ МЕСТА	9
6. СЪЗДАВАНЕ НА ЖИЗНЕСПОСОБНИ ИКОНОМИКИ И РАБОТНИ МЕСТА НА ЛОКАЛНО НИВО	10
7. ИНИЦИАТИВА НА ЖЕНИТЕ-ФЕРМЕРИ	11
8. ПРОМОЦИЯ НА ПРОДУКТИ, ОТГЛЕДАНИ В ЗЕМИ ПОД АРЕНДА	12

www.interregrobg.eu

Съдържанието на този материал не представлява непременно официалната позиция на Европейския Съюз.

1. КАРТА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ДОБРИ ПРАКТИКИ

Процесът на идентифициране на добри практики за създаване на зелени работни места в селските райони започна с разработване на карта и инструкции за намирането и оценяването на добри практики.

Разработената карта и инструкцията към нея са представени по-долу.

ЧАСТ 1: БАЗОВИ ДЕФИНИЦИИ

Зелени работни места

„Работни места, разкрити в икономически дейности, свързани с производство на стоки и предоставяне на услуги, подпомагащи опазването на околната среда.“ В България зелените работни места се определят съгласно Закона за насърчване на заетостта (§1, т. 35 от Допълнителните разпоредби на ЗНЗ) по списък с икономически дейности, утвърден от министъра на околната среда и водите и министъра на труда и социалната политика. Можете да намерите списъка тук:

<https://www.moew.government.bg/bg/ministerstvo/zeleni-vuzmojnosti/zeleni-rabotni-mesta/spisuk-s-ikonomicheski-dejnosti/>

Екотуризмъ (дефиниция на Световния фонд за дивата природа):

„Туризмъ, включващ пътуване до места с относително незасегната от човека природа, за да се получи представа за природните, културно-етнографските характеристики на дадения район, което не нарушава целостта на екосистемата и създава икономически условия за опазване на околната среда и природните ресурси от местното население.“

Биологично земеделие (дефиниция на Министерство на земеделието на САЩ):

„Биологичното земеделие е система за производство с намалено или изключено прилагане на синтетични минерални торове, пестициди, регулатори на растежа и стимулатори в животновъдството, което зависи от

сеитбообръщанията, оползотворяването на растителните остатъци, отглеждането на легуминозни култури, зеленото торене и провеждането на биологична борба с вредителите, болестите и плевелите.”

ЧАСТ 2: ОПРЕДЕЛЯНЕ НА РЕЛЕВАНТНИ ДОБРИ ПРАКТИКИ

1. Прочетете Част 1: Запознайте се с дефинициите за „зелени работни места“, „екотуризм“ и „биологично земеделие“.

2. Идентифицирането на добри практики се извършва на основа на примери, публикувани в Интернет или чрез неструктурирани интервюта с клиенти или партньори.

Предпочитат се добри практики, които са реализирани в региона пред тези, които са представени в Интернет.

3. Отговорете на следните въпроси за всяка добра практика, която сте идентифицирали:

Критерии за идентифициране на добра практика	Да	Не	Коментари
1. В добрата практика представени ли са технологии и/или процеси, които отговарят на принципите на зелената икономика?			
2. В добрата практика представени ли са възможностите за разкриване на зелени работни места в екотуризма и биоземеделието?			
3. Разглежда ли се опазването на околната среда?			
4. Добрата практика свързана			

ли е със селските райони?			
5. В добрата практика представена ли е ролята на местните и регионални власти и/или публичните институции за насърчаване на зелената икономика?			
6. В добрата практика представена ли е ролята на неправителствените организации за насърчаване на зелената икономика?			
ОБЩО			

4. При резултат 3 или повече отговора „Да“, добрата практика е подходяща и можете да преминете към т.5. При резултат, по-малък от 3 отговора „Да“, потърсете друг пример, който да отразява по-добре прилагането на принципите на зелената икономика.

5. Представете добрата практика като използвате предложената по-долу карта.

ЧАСТ 3: КАРТА ЗА ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДОБРА ПРАКТИКА ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ЗЕЛЕНИ РАБОТНИ МЕСТА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Тема на добрата практика	
Сектор (екотуризм / биологично земеделие)	
Описание на проблема / ситуацията	
Прилагане на принципите на зелената	

<i>ИКОНОМИКА</i>	
<i>Получени ползи</i>	
<i>Източник на информацията</i>	

2. ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ЗЕЛЕНИ РАБОТНИ МЕСТА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ НА ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН

Съгласно изискванията за подбор и оценка на добри практики за създаване на зелени работни места в селските райони са идентифицирани шест добри практики, които могат успешно да се приложат в селските райони на трансграничния регион, който е обект на настоящото изследване.

Темите на селектираните добри практики са следните:

- Устойчиво местно развитие за осигуряване на заетост и просперитет
- Местна зелена енергия и нови работни места
- Местни общности за зелени умения и работни места
- Създаване на жизнеспособни икономики и работни места на локално ниво
- Инициатива на жените-фермери
- Промоция на продукти, отгледани в земи под аренда

3. УСТОЙЧИВО МЕСТНО РАЗВИТИЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗАЕТОСТ И ПРОСПЕРИТЕТ

<i>Тема на добрата практика</i>	Устойчиво местно развитие за осигуряване на заетост и просперитет
<i>Сектор (екотуризм / биологично земеделие)</i>	Биологично земеделие и животновъдство
<i>Описание на проблема / ситуацията</i>	Село Анавра в югоизточна Гърция приема програма за зелено развитие още в средата на 1990-те години, когато многобройните малки животновъди се кооперират.
<i>Прилагане на принципите на зелената икономика</i>	В момента в селото има три големи ферми с 25 хил. глави добитък, овце, кози, крави и свине. Животните пасат свободно в планините. Селото е отворило собствена кланица и продава органично месо, отговарящо на всички изисквания. Заедно с това, хората съвместно инвестират във вятърни турбини, имат вече 20 „перки“ с обща мощност 17.5 мегавата. Само едната носи на селото 60 хил. евро годишни приходи. Жителите на Анавра са изградили и свой екологичен и културен парк на площ 1000 дка, който също привлича туристи и създава работни места. С общи средства са построени медицински център, спортни площадки, приют за бездомни, старопиталище. Безработицата в селото е нула, броят на жителите на Анавра се е увеличил от 300 на 550 между 2000 и 2010 г.
<i>Получени ползи / постигнати успехи</i>	Нулева безработица, увеличаване на населението, допълнителни приходи за селото в размер на 60 000 евро на година, нова инфраструктура, по-добро качество на живот.
<i>Източник на информацията</i>	https://mittag.wordpress.com/2014/03/27/green-jobs/ www.anavra-zo.gr/en

4. МЕСТНА ЗЕЛЕНА ЕНЕРГИЯ НОВИ РАБОТНИ МЕСТА

<i>Тема на добрата практика</i>	Местна зелена енергия и нови работни места
<i>Сектор (екотуризм / биологично земеделие)</i>	Устойчиво земеделие и горско стопанство
<i>Описание на проблема / ситуацията</i>	През 1997 г. австрийската провинция Бургенланд си поставя за цел да стане енергийно независима до 2050 г. чрез генериране на електричество от наличните местни възобновяеми източници.
<i>Прилагане на принципите на зелената икономика</i>	Сред 250-те проекти за възобновяема енергия, стартирани в цялата провинция Бургенланд, град Гюсинг се фокусира върху производството на биомаса, използвайки местни ресурси от горското и селското стопанство и изграждайки редица районни отоплителни централи, както и електроцентрала на биомаса. Изпълнението на тези проекти привлича съответните експерти в Бургенланд, с което се предизвика създаването на Европейския център за възобновяема енергия и специализиран център за изследване на енергията от биогорива, наречен „The Technikum“.
<i>Получени ползи / постигнати успехи</i>	5560 работни места, създадени из цялата провинция; 1000 работни места, създадени в Гюсинг, като в града са привлечени 50 нови предприятия; Бургенланд става първият енергийно независим регион в Европа от гледна точка на производството на електроенергия
<i>Източник на информацията</i>	www.guessing.co.at

5. МЕСТНИ ОБЩНОСТИ ЗА ЗЕЛЕНИ УМЕНИЯ И РАБОТНИ

<i>Тема на добрата практика</i>	Местни общности за зелени умения и работни места
<i>Сектор (екотуризм / биологично земеделие)</i>	Комбинираны дейности по благоустрояване на населените места

<p><i>Описание на проблема / ситуацията</i></p>	<p>През 2011 г. работодателите, синдикатите, организациите, предоставящи образователни институции, местните власти и представителите на общността стартират лондонската „Партньорска програма за в зелени умения“ („Green Skills Partnership“), за да се възползват от потенциала за създаване на зелени работни места. Партньорската програма е инициатива „отдолу-нагоре“ с три основни цели: да се създадат местни мрежи, които да работят заедно, да се осигури обучение, умения и професионален опит за местните жители, включително за безработните лица</p>
<p><i>Прилагане на принципите на зелената икономика</i></p>	<p>Разкрити са зелени работни места в области като събирането на дъждовна вода, изолацията на сгради, консултирането относно достъпа до субсидиране, инсталирането на фотоволтаични слънчеви системи, градинарството в рамките на общността (косене, управление на горските площи, компостиране), използването на щадящи околната среда продукти във фризьорството, рециклирането, управлението на отпадъци и консултирането с цел намаляване на отпадъците.</p>
<p><i>Получени ползи / постигнати успехи</i></p>	<p>Създадени над 500 възможности за обучение, над 100 безработни лица са обучени и им е предложена работа, постигнати са споразумения с големите работодатели за осигуряване на стажове и работни места</p>
<p><i>Източник на информацията</i></p>	<p>www.unionlearn.org.uk/our-work-andprojects/skills-investment/skills-greeneconomy/green-skills-partnership</p>

6.СЪЗДАВАНЕ НА ЖИЗНЕСПОСОБНИ ИКОНОМИКИ И РАБОТНИ МЕСТА НА ЛОКАЛНО НИВОКАЛНО

<p><i>Тема на добрата практика</i></p>	<p>Създаване на жизнеспособни икономики и работни места на локално ниво</p>
<p><i>Сектор (екотуризм / биологично земеделие)</i></p>	<p>Комбинирани сектори</p>

<p><i>Описание на проблема / ситуацията</i></p>	<p>От 2009 г. насам зелените министри в два от трите региона на Белгия – Брюксел и Валония, настояват усилено за развитието на т.нар. Алианси „Заетост и околна среда“ с цел създаване на зелени работни места. Във Валония тези алианси са получили общ бюджет от 879 000 000 евро по линия на рамкова програма „Маршал план 2.Зелен“, приета от Валонското правителство с цел да интегрира идеята за устойчиво развитие във всички свои политики и да даде нов тласък на Валонската икономика.</p>
<p><i>Прилагане на принципите на зелената икономика</i></p>	<p>Алиансите в Брюксел и Валония се занимават и с други направления като водата, отпадъците и храната. Една от инициативите, осъществявани от зелените министри в регионалното правителство на Брюксел, е за насърчаване на самоуправляващи се столови. До момента в нея са взели участие 95 столови, които предлагат общо 80 000 хранения на ден в училища, частни компании и институции. Осигуряваната обществена подкрепа включва бюро за помощ за управителите им, различни инструменти за самооценка на устойчивостта, обучителни дейности, одити за стабилност и финансиране.</p>
<p><i>Получени ползи / постигнати успехи</i></p>	<p>Цялостен набор от мерки, предприети, за да се отговори на нуждата от икономия на енергия в сградите: схеми за обучение, обмен на добри практики, финансиране за физически лица и малки и средни предприятия, изследователски програми, техническа поддръжка</p>
<p><i>Източник на информацията</i></p>	<p>http://www.aee-rbc.be/ http://nollet.wallonie.be/la-premiere-allianceemploi-environnement-est-scallee-0</p>

7. ИНИЦИАТИВА НА ЖЕНИТЕ-ФЕРМЕРИ

<p><i>Тема на добрата практика</i></p>	<p>Инициатива на жените-фермери</p>
<p><i>Сектор (екотуризм /</i></p>	<p>Биологично земеделие JARC (Young Farmers and Stock Breeders of Catalonia)</p>

биологично земеделие)	Women's Group, CERESCAT
Описание на проблема / ситуацията	Инициативата „Жените-земеделски производители“ представлява подбор на селекция от селскостопански продукти, произведени от 10 жени, които живеят и работят в селските райони, чрез създаването на продуктов каталог, който се разпространява чрез мрежа от туристически заведения, като им дава добавена стойност.
Прилагане на принципите на зелената икономика	Сдружението на жените предлага продуктовия каталог заедно с кошницата от продукти за дегустация, така че посетителите да се запознаят с локалните продукти отблизо, работата на селските жени, техните истории, хранителната стойност и устойчивостта на продуктите и подготовката / обработката им, като по този начин се създава осведоменост за местните продукти, които обикновено не се рекламират.
Получени ползи / постигнати успехи	Каталогът се разпространява в 12 къщи за гости в регион Чердания заедно с кошници от продукти, които гостите могат да дегустират и да купят.
Източник на информацията	http://www.ceres.org.es/novedades.php

8. ПРОМОЦИЯ НА ПРОДУКТИ, ОТГЛЕДАНИ В ЗЕМИ ПОД АРЕНДА

Тема на добрата практика	Промоция на продукти, отгледани в земи под аренда
Сектор (екотуризм / биологично земеделие)	Биологично и устойчиво земеделие
Описание на проблема / ситуацията	Пазарът на продукти, отгледани в земи под аренда има за цел да популяризира и стимулира отглеждането на продукти на тези земи чрез модела на зелената икономика. По този начин се допринася за подобряване на благосъстоянието на жителите на селските райони, стимулира се участието им в икономически дейности, диверсифицират се методите на икономическа дейност в селските райони и се стимулира устойчивото земеделие.

<p><i>Прилагане на принципите на зелената икономика</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Съвместяване на консервационните дейности и икономическото състояние на стопанствата ▪ Адаптиране и разширяване на модела на съхраняване на природните и културните ценности с нуждите на частните стопани ▪ Предлагане на собствениците и мениджърите на нови възможности за диверсифициране на използването на селските земи ▪ Изграждане на обществена идентичност на качеството на селските земи ▪ Предлагане на продукти, отгледани в земи под аренда, с гарантиран произход на суровините и възможност за удовлетвореност от предлаганите допълнителни услуги
<p><i>Получени ползи / постигнати успехи</i></p>	<p>10 стопански субекта, работещи земи под аренда и формиращи пазар на продуктите, отгледани на тези земи; повече от 50 собственика с договори, свързани със стопанисването на земи под аренда; предлагане на над 35 различни продукта, отгледани в стопанисваните земи и 20 области с договори, които предлагат услуги, свързани с опазване на околната среда.</p>
<p><i>Източник на информацията</i></p>	<p>www.viulaterra.cat/ca/implicat/mercatcustodia.html</p>